

Juuret Sompiossa , koti Kuhmossa

Julkaistu Sompiossa heinäkuussa 2021

Pusikko Mertaperässä, Lentuan rannalla, kappale kauneinta Kainuuta. Kuhmolaisittain perukassa. Siellä viettää kesiään Sompiosta ja maailmalta Kuhmoon kotiutunut **Olavi Raasakka**.

Saapuessani pihaan näen pyöröhirsisen mökin sekä muita rakennuksia. Lisäksi huomioni kiinnittyy vanhaan Massey Ferguson-traktoriin. Pihapiiristä huokuu tekemisen meininki.

Astuessani mökkiin huomaan taitavan tekijän käden jäljen. Tekijä itse mainitseekin, että kaikki muu on itse tehtyä paitsi uuninluukut ja kamina. Olavi ounastelee, että kädentaidot ovat sukuperintö. Suvussa on ollut useita kyläseppiä. Inkeri-äidilläkin olivat pystyvät kädet.

Paikallinen metsästysseura, Timoniemen Metsästäjät, arvostaa myös hänen taitojansa: Olaville onkin myönnetty riistanhoitoyhdistyksen Suomen Riistakeskuksen pronssinen ansiomerkki. Parhailtaan Olavilla on työn alla savusaunanahanke seuran tukikohdassa Repoketussa.

Kuhmossa Olavi on viihtynyt hyvin. Hän arvelee sen johtuvan siitä, että kuhmolaisuudessa on samaa kuin lapsuuden ja nuoruuden sompiolaisuudessa. Kenties luonto ja rauha.

Varhaisvuodet

Olavi on syntynyt Silmävaarassa, josta hän pienenä muutti Yli-Luirolle, Ponkuun. Varhaisimpana muistona hänen mieleensä on jäänyt vuotta nuoremman pikkuveljen, Antin, kuolema. Muista sisaruksista isovelji Reijo asuu Nellimössä ja isosisko Anneli Espoossa.

- Oli ne ihmiset ennen jämeriä, niinku Inkeri-äitiki. Isän ollessa poromettässä äiti hoiti porot, lypsi lehmät, haki porolla heiniä ja samalla hoiti huushollin ja lapset.

Koulu- ja asuntola-aikojaan Korvasessa Olavi muistelee hyvällä. Sieltä sain hyvät eväät myöhempään elämään. Siellä itsenäistyi, oppi olemaan toisten kanssa eri tilanteissa.

Koulussa vallitsi hyvä komento, ja oppi meni perille. Koulun johtajaopettaja Tapaninen ja opettaja Kaisa Alakorva osasivat hommansa. Molemmat olivat taitavia työssään ja tarvittaessa kuri löytyi villeimmillekin poikasille.

Asuntolanhoitaja Selma Tapaninen apulaisineen piti yllä puhtautta ja arjen järjestyksessä. Apulaisista hän muistaa etenkin Hietasen Eevan.

Oppilaat viihtyivät koulussa ja asuntolassa niin hyvin, että keskiviikon ollessa ensiluokkalaisille vapaata, jäi osa heistä asuntolaan leikkimään. Olavi muistaa kahden mutenialaistytön olleen vapaapäivänään seuraamassa kuunteluoppilaina isompien opetusta.

Altaan tulo

Olavin kotitanhuat ovat nykyään Lokan tekojärven alla. Siitä hän kertoo kuulleen ensimmäisen kerran vanhalta riestolaiselta äijältä, joka vatupassin kanssa mittaili Alakorvan Voiton pihalla altaan tulevaa veden korkeutta. Mies piti allasta täytenä humpuukina, koska Vuollosvaarakin jäisi veden alle.

- Ei tainnu vanha mies ottaa huomioon, että maapallo on pyöreä.

Olavi muistaa myös, kun allasta alettiin vaaita. Mykkäsen Kauko oli lattamiehenä, kun altaan korkeutta ruvettiin mittailemaan. - Minä kuljin perässä, kun ne löivät maahan punasia keppejä.

Tämä oli ensimmäinen todellinen kuva altaan tulosta.

- Altaan tulo tuntui mahottomalta. Kyllä varmaan asukkaat ajatteli, mitä tämän jälkeen.

Olavi pitää kotiseutunsa menettämistä aika suurena puutteena. - Tuskin sielä päin enää asuisin, mutta kulkiessa sielä, ja kun tutut maisemat ovat veen alla. Se kyllä tekkee mielen alakuloseksi.

Hänellä on tuttuja, jotka eivät kerro kaipaavansa vanhaan Sompioon, mutta saattavat tavalla tai toisella sivuta asiaa puheissaan. Jokaisella on oma tapansa kaivata: toiset eivät puhu mitään, toiset muistelevat ja kaipaavat.

Viimeinen asuinpaikka Sompiossa Olavin perheellä oli Karhun paikka lähellä Korvasta, johon he muuttivat Ponkusta. Kun lähtö altaan tieltä tuli, asuinpaikka löytyi Vuotsosta. - Ei siinä sen enempää ajateltu, olihan lähtöä kypsytelty kymmenisen vuotta. Siihen kerkesi valmistautua.

Sodankylän jatkokoulun jälkeen Olavi ajoi maitoautoa. Kun Porttipahdan työmaa 60-luvulla alkoi, hän hankkiutui sinne töihin.

Saman työnantajan palveluksessa vierähti 44 vuotta. Työkomennuksia tuli aina Arabimaita myöten, missä työn parissa kului peräti yli kuusi vuotta. Myös Venäjällä tuli käväistyä. Etelä-Suomikin tuli tutuksi työuran aikana: Loviisa, Turku, Kotka.

Eläkkeelle päästyään ei Olavi ole Kuhmoa etelämpänä käynyt. Metsästäen ja kalastaen sekä Lapissa että Kainuussa sujuvat eläkepäivät rattoisasti. Käsien tekeminen ja erilaisten "projektien" suunnitteleminen pitävät vireänä. Jos vielä Massikankin saisi käyntiin.

Sompiolaiset jälkeläisineen kokoontuvat viettämään seuransa 50-vuotisjuhlaa Muteniaan 7. elokuuta.

Sinne Olavikin aikoi lähteä, mikäli "projekteiltaan" kerkiää.

Asta Valkonen, Sompio-seuran puhteenjohtaja